

ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความกรุ่นคิดเกี่ยวกับตน ด้านการแสดงลักษณะ
ความเป็นชายและหญิงของวัยรุ่น

ศุภชัย บุญรักษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

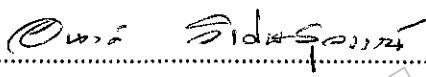
กรกฎาคม 2549

ISBN 974-502-826-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

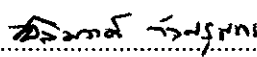
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศุภชัย บุญรักษา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

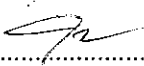

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

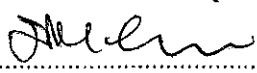

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนลิมวงศ์ วัฒนสุนทร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

..... กรรมการ
(ดร. ประชา อินัง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 13 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนงค์ วิเศษสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สุมพร สุทศนีย์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรศุกกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร และนายแพทย์อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ให้กำลังใจที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

งานวิจัยนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะครูและนักเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณยิ่งสำหรับกำลังใจและพลังแห่งปัญญาที่ได้รับมาโดยตลอด จาก คุณพ่อ คุณแม่ น้องจุ คุณโอ้ หลานโอเวน หลานเอเชนส์ สำหรับความห่วงใย ความปรารถนาดี ที่เป็นเสมือนแรงผลักดันของความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ที่ได้รับมาโดยตลอดจาก พี่รุ่ง พี่มิต ช่าง ชัย รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่น จิตวิทยาการให้คำปรึกษาทุกท่านสำหรับการสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจ ที่มีให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนตลอดการศึกษา

และขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการจัดทำวิทยานิพนธ์ สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอบขอบคุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพื่อเกิดทุนบูชาแด่พระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ รวมถึงครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้สร้างภูมิปัญญา และพื้นฐานการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแก่ผู้วิจัย

ศุภชัย บุญรักษา

47910173: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: กลุ่มจิตสัมพันธ์/ ความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน/ การแสดงลักษณะความเป็นชาย
และหญิงของวัยรุ่น

ศุภชัย บุญรักษา: ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ด้านการแสดง
ลักษณะความเป็นชายและหญิงของวัยรุ่น (THE EFFECTS OF ENCOUNTER GROUP ON
HIGH SELF-CONSCIOUSNESS OF ADOLESCENTS WITH ALTERNATIVE GENDER
PREFERENCES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: อนงค์ วิเศษสุวรรณ, Ed.D., สุรินทร์ สุทธิชาติพิภย์,
Ed.D. 119 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-826-6

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ด้าน
การแสดงลักษณะความเป็นชายและหญิงของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวัยรุ่น
ชาย อายุ 13-18 ปี ที่แสดงลักษณะความเป็นชายและหญิงตรงข้ามกับลักษณะทางเพศของตน โดย
คัดเลือกจากการตอบแบบประเมินความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองด้านการแสดงลักษณะความเป็นชายและ
หญิง แล้วทำการวัดความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนโดยใช้มาตรวัดการสำนึกตน (Self-Consciousness
Scale) ของ Fenigstein, Scheier and Buss (1975) ที่มีคะแนนความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนในระดับ
ค่าคะแนนที่สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ของคะแนนทั้งหมด และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน
16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 ราย คือ (1) กลุ่มทดลอง ได้รับการเข้ากลุ่ม
จิตสัมพันธ์ (2) กลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบประเมินความรู้สึกเกี่ยวกับ
ตนเองด้านการแสดงลักษณะความเป็นชายและหญิงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาตรวัดการสำนึกตน
(Self-Consciousness Scale) ของ Fenigstein, Scheier and Buss (1975) โปรแกรมกลุ่ม
จิตสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการทดลอง 3 ครั้ง ๆ ละ 6 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง การทดลอง
แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม
และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง กับระยะเวลาของการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นในกลุ่มที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ มีค่าคะแนนความครุ่นคิด
เกี่ยวกับตนต่ำกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะหลังการทดลอง และ
ระยะติดตามผล มีค่าคะแนนความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล
ต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

47910173: MAJOR: COUNSELLING PSYCHOLOGY; M.S. (COUNSELLING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: ENCOUNTER GROUP/ HIGH SELF-CONSCIOUSNESS/

ADOLESCENTS WITH ALTERNATIVE GENDER PREFERENCES

SUPHACHAI BOONRUXSA: THE EFFECTS OF ENCOUNTER GROUP ON HIGH SELF-CONSCIOUSNESS OF ADOLESCENTS WITH ALTERNATIVE GENDER PREFERENCES. THESIS ADVISORS: ANONG WISESSUWAN, Ed.D., SURIN SUTHITHATIP, Ed.D. 119 P. 2006. ISBN 974-502-826-6

The purpose of this research was to study the effects of encounter group on high self-consciousness of adolescents with alternative gender preferences. The samples consisted of sixteen adolescents with alternative gender preferences age between 13-18 years who scored above 75 percentile from total scored on self-consciousness scale. The samples were divided into two groups through simple random sampling. (1) The experimental group was treated with encounter group. (2) The control group. The instrument used in this study was the Adolescents with Alternative Gender Preferences Scale, the Self-Consciousness Scale developed from the Self-Consciousness Scale by Fenigstein, Scheier and Buss (1975), Encounter Group Program. Three sessions of experiment were conducted, six hours for each session, total of 18 hours. The data collection procedure was divided into three phases: the pre-test, the post-test and follow-up. The data were then administered by repeated-measure analysis of variance: one between-subjects and one within-subjects variable, and the Newman-Keuls procedure.

As a result, it was found that there was a statistically significant interaction at .05 level between the methods and the duration of the experiment. Participants in the experimental group had lower high self-consciousness than participants in the control group in the post-test and follow-up phases with a statistical significance at .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงลักษณะความเป็นชายและหญิง.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงลักษณะความเป็นชายและหญิง.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงเกี่ยวกับตน.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจิตสัมพันธ์.....	36
ลักษณะของกลุ่มจิตสัมพันธ์.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจิตสัมพันธ์.....	55
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
วิธีดำเนินการทดลอง.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก.....	97
ภาคผนวก ข.....	101
ภาคผนวก ค.....	106
ภาคผนวก ง.....	115
ภาคผนวก จ.....	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง.....	65
2	คะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของวัยรุ่นในกลุ่มที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุม.....	69
3	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คะแนนความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ของวัยรุ่นในกลุ่มที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์และกลุ่มควบคุม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	70
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	73
5	ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	75
6	ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	76
7	ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	77
8	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาของวัยรุ่นในกลุ่มที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์.....	78
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนเป็นรายคู่ของวัยรุ่น ในกลุ่มที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและ ระยะติดตามผล ด้วย วิธีทดสอบแบบ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method).....	79
10	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาวัยรุ่นในกลุ่มที่ไม่ได้เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์.....	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนของวัยรุ่น ในกลุ่มที่เข้ากลุ่ม จิตสัมพันธ์และกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	71
3 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตน ระยะต่าง ๆ ของการทดลอง ในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ และ กลุ่มควบคุม.....	72
4 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความครุ่นคิดเกี่ยวกับตนของวัยรุ่น ที่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์และวัยรุ่นในกลุ่มควบคุม กับระยะเวลาของการทดลอง.....	74